

Trøndelag fylkeskommune, v/vannregionmyndigheten
Fylkets hus, Postboks 25660, 7735 Steinkjer
postmottak@trondelagfylkeskommune.no

Stjørdal, 06.07.2021

Dette brevet sendes på vegne av Naturvernforbundet i Trøndelag og NJFF Nord-Trøndelag

Høringsuttalelse til regional vannforvaltningsplan 2022-2027

Trøndelag og Bottenhavet

Innledning

Viser til regional plan for vannforvaltning som ligger på høring på trøndelag fylkeskommunes hjemmesider. Vi er positive til dette arbeidet og takker for muligheten til å komme med innspill. Uttalelsen vår inneholder et sammendrag, men dette er ikke uttømmende og vi ber om at innspillet leses i sin helhet. Vi ønsker lykke til med planarbeidet og oppfordrer til at vi blir kontaktet om det er behov for ytterligere presiseringer eller dialog rundt våre standpunkt.

Sammendrag

- Det er ikke tilstrekkelig å se på hvilke arter som finnes i vassdragene. Det må også fastsettes brukermål som sikrer god vannkvalitet for ulike typer bruk.
- Det må fastsettes som brukermål at kvalitetsnormen for vill laksefisk blir fulgt i alle vassdrag.
- Statlige myndigheter må gi innspill til kommunale planer om hvordan de skal utformes for å sikre at vannforskriften blir fulgt.
- Det må innføres en kostnad for å forringe vannet. Disse avgiftene må øremerkes arbeidet med å ivareta vannforekomster.
- Akvakultur var ikke en del av forrige forvaltningsplan, og må derfor ha større fokus i denne omgang.

- Det er bra med kunnskap før man setter i gang tiltak, men manglende kunnskap skal ikke være en unnskyldning for ikke å sette i gang tiltak.
- Det er viktig at man åpner for revisjon av mange vannkraftkonsesjoner og krever miljøbasert vannføring av hensyn til laksefisk.
- Det er svært viktig at det sikres tilstrekkelig med kantsoner i landbruket.
- Det må bli økt fokus på gjenbruk vannet i settefiskanlegg og landbasert fiskeoppdrett.
- Forurensing fra nedlagte gruver må være et prioritert satsingsområde.

Våre innspill

Brukermål

Vannforskriften tar utgangspunkt i at arter skal overleve. Vi har mulighet til å sette høyere mål, brukermål, for å sikre at vannforekomsten oppfyller viktige funksjoner. Om en art reduseres i så stort omfang at den ikke oppfyller sin økologiske funksjon eller man ikke kan høste av arten, har vi tapt en viktig del av naturen. Man må heller ikke glemme naturmangfoldloven. Den tar utgangspunkt i at ikke bare arter skal bevares, men bevaring av alt biologisk mangfold. Inkludert i biologisk mangfold er også økologisk og genetisk mangfold.

Det er spesielt viktig å huske på genetisk mangfold for våre ville laksebestander. Over tid risikerer genene fra rømt oppdrettslaks å utgjøre en dominerende del av genene i laksebestandene. Det gir dårligere tilpasning med mindre bestander som en naturlig konsekvens av dette.¹

Vi mener man må ha brukermål for laks, sjøørret og andre arter som det bedrives rekreasjonsfiske på. Alle vannforekomster med laks må ha som brukermål at de skal oppfylle god tilstand i henhold til kvalitetsnormen for laksefisk. Vi mener at de vassdrag med *svært god* tilstand i dag, må ha som mål at de skal fortsette å være det. Dessuten mener vi at Orkla, Gaula, Nidelva, Stjørdalselva og Namsen må ha *svært god* som mål. Dette i lys av at brukerinteressene og den samfunnsmessige betydningen skiller seg spesielt ut her.

Vi mener at i alle vannforekomster der man ikke når opp til målene i kvalitetsnormen på grunn av genetisk innblanding, må man gjennomføre utfisking av rømt oppdrettslaks. Innblanding av pukkellaks må også adresseres om/ når dette blir et problem. Eventuelt må man også sette ut fisk fra en genbank for ytterligere å forsterke de naturlige genene. Der man ikke når opp til *god* eller *svært god* tilstand, må det stilles krav om lukkede anlegg ved de lokaliteter som påvirker bestandene negativt.

For tiltak utover dette, henviser vi til *Tiltaksplan etter kvalitetsnorm for ville bestander av atlantisk laks*.

I innledningen der står det:

---

1 Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2021 – Risikovurdering Havforskningsinstituttet

«Godt vannmiljø handler både om oss og naturen rundt oss. Rent vann i springen, rent vann til jordbruk og fiskeoppdrett, vann til kraftproduksjon, vann som en del av arealforvaltning og planlegging, rent og nok vann og gode habitater for vill laks, sjøørret, ål, elvemusling og alt annet som lever i vannet vårt. Vannforvaltningsplanen omfatter dette og enda mye mer – som sikrer at vi kan fortsette å oppleve fossebrus og klukking av naturlige bekker, at ungene våre kan få oppleve spenningen ved å fiske, at vi kan ro eller padle og oppleve vann og vassdrag og at vi kan bade og gå turer der vann er en vesentlig del av opplevelsene vi får med oss.»

Man legger stor vekt på at arbeidet med vannforskriften skal gjøre det bedre for folk flest og næringslivet, ikke bare for biologisk mangfold. Ofte gjør tiltak som bedrer mulighetene for biologisk mangfold også at rekreasjon og tilgang til rent vann forbedres, men iblant må vi gjøre mer for å gi nok resultater for brukere. Brukermål gjør også at forståelsen for arbeidet vi gjør, øker blant politikere, folk flest, selskaper og offentlige ansatte som ikke arbeider med vannforskriften hver dag.

Ofte kan brukermål nås uten flere tiltak enn hva som allerede er planlagt. Det er likevel viktig å ha brukermål for å bevisstgjøre at vi må ivareta vannforekomstene. Det kan også i framtiden komme nye problemer vi ikke kan forutsi i dag, som gjør at brukermålene vil kunne få stor betydning.

Utredninger og høringsinnspill

Det tillates nye inngrep som gjør tilstanden dårligere i vannforekomstene, samtidig som vi gjør mye for å minske effekten av de inngrep vi har fra før. Når man utreder nye inngrep, må en del av utredningen være hvordan mulighetene da endres for å oppnå god nok tilstand. Om dette mangler i de dokumenter som sendes ut på høring, må dette påpekes av fylkeskommunen eller statsforvalteren. Ved manglende vurdering må *føre var*-prinsippet veie tungt.

Ved kommunale planer må fylkeskommunen og statsforvalteren gi innspill til hvordan planen kan forbedres, da for å øke mulighetene til å oppnå miljømålene i vannforskriften.

Vi mener at man må legge til et avsnitt der man tar opp statlige etaters ansvar for å veilede kommunene når saker er på høring. Man må ha en liste over typer av kommunale planer der det ofte trengs slike innspill. Det bevisstgjør ansatte både i statlige etater og kommuner om hvor vannforskriften må tas med i vurderingen. For mange kommunalt ansatte er dette ett av mange temaer de arbeider med. Det er derfor stort behov for kommentarer og innspill.

Finansiering

Vi mener man må sette en pris på å forurense vannet (som et tillegg til, og ikke i stedet for vurdering av de miljømessige konsekvensene av forurensningen). Gjennom vannprising øker man insentivet for å ivareta vannet, og en slik ordning vil gi mer midler til tiltak. Pengene burde både brukes til konkrete tiltak i vassdragene, og for å administrere arbeidet med vannforskriften, blant annet for å sikre nok personer til å arbeide med vannforvaltningen i fylkeskommuner og kommuner.

For å oppnå målene i vannforvaltningsplanen og gjennomføre tiltakene, er det behov for økt finansiell innsats. I tillegg til 100 %, faste vannkoordinatorstillinger mener vi følgende er nødvendig:

- **Genbanker for å sikre genetisk integritet i de ville laksebestandene.** Selv om all rømming opphører, er det risiko for at gener fra oppdrettslaks påvirker de ville laksebestandene negativt. Man må derfor opprette flere genbanker for å sikre bestandene. Vi mener at man i

henhold til naturmangfoldloven § 11 må pålegge oppdrettsnæringen å finansiere genbankene. For å gi et insentiv til å bygge anlegg som er mer rømmingssikre, burde summen som hvert selskap skal betale, bestemmes av hvor mye laks som rømmer fra hvert oppdrettsselskap. For å få inn sikre data til å bestemme summen som hvert selskap skal betale, må man stille krav om merking av fisken. Det er noe man har brukt i andre deler av verden i lang tid. Teknologien finnes allerede, vi må begynne å stille krav om at den også brukes i Norge. Merking av oppdrettsfisk er også viktig for å sikre kunnskap om andelen laks som er rømt oppdrettslaks.

- **Økt behov for midler til habitattiltak i bekker og vassdrag.** Når vi nå går inn i FNs tiår for restaurering, er ikke eksisterende økonomiske rammer tilstrekkelige for å dekke behovet. Den årlige rammen bør økes slik at flere tiltak kan gjennomføres.
- **SMIL-midler i landbruket** bør videreføres og økes. Et av de viktigste tiltakene er å få etablert kantvegetasjon i tillegg til åpning av bekker, som nå ligger i rør. For å få åpnet bekker og etablere kantsone må også friske midler vurderes, og gode insentiver må på plass. Mange grunneiere er positive. Virkemidlene/finansieringen er med på å sikre medvirkning og eierskap til tiltakene.
- **Finansiering til rydding av plast** må sikres og videreføres over en tidsperiode. Dette for å få ryddet og gi forutsigbare rammer både når det gjelder marin forsøpling og plastrydding i vassdrag/våtmarksområder, da i alle vannregionene.
- **Kalkingsmidler.** Det bør ikke kuttes ytterligere i disse midlene, da dette også vil medføre kutt i de biologiske oppfølgingsundersøkelsene som er essensielle for kunnskap om virkning av tiltakene.
- **Sikre finansiering til kartlegging av vandringsruter, samt effekt av lakselus,** for laks og sjøaure ved bruk av telemetri og GPS-sporing.
- Sanering av spredte avløp. Økt fokus på bevilgningene til vann og avløp i kommunene for å forbedre vannkvalitet i vassdragene og langs strendene.
- **Finansiering til bekjempelse av fremmede arter må på plass.** Fokuset nå er på å registrere fremmede arter, mens for lite gjøres for å unngå spredning og bekjempelse.

Prioritering

I kapittel 4.1 «prioritering og satsingsområder» savner vi en forklaring av prioritering av tiltak. Har man prioritert de tiltak som har størst betydning for å oppnå de miljøkrav vanddirektivet stiller eller det folk flest ser en forskjell på? Er det de tiltak som gir størst effekt man prioritert eller de som gir størst effekt i forhold til kostnad? Har man prioritert tiltak som enkle å gjennomføre politisk? Har man prioritert tiltak som er rimelige for det offentlige, selv om kan bli kostbart for privatpersoner og selskaper? Er noen problemer prioritert ekstra høyt?

Vi mener at arealinngrep, rømt oppdrettslaks og lakselus er problemer som må printeres. Vi mener også man må gjøre en kost nytte vurdering og prioritere det som gir størst effekt i forhold til kostnad. Kostnader for den som påvirker vannet skal prioriteres lavere, det er forurensere som skal betale.

Akvakultur var ikke med i forrige planrunde. Det haster derfor mer å gjennomføre tiltak innen den sektoren nå. Akvakultur må løftes opp som den viktigste sektoren å arbeide med de kommende seks årene, slik at de kan nå igjen de andre sektorene. Akvakultur har dessuten stor påvirkning, både på mengde lakselus, rømt oppdrettsfisk og plastforurensning.

Akvakultur er også viktig siden denne sektoren har en påvirkning som setter store begrensninger på andre brukergrupper, blant annet fritidsfiskere som får flere restriksjoner. Dette har i sin tur påvirkning på turisme og grunneiere. Det er svært betenkelig å la oppdrettsnæringen arbeide med miljøkrav som ikke stanser den store påvirkningen som sektoren har på vannmiljøet når Norge bruker store ressurser på å gjøre livsmiljøet bedre for villfiskene gjennom kalking, restaurering og andre tiltak.

Forhold til andre planer

Det er positivt at man har med en liste over andre regionale planer som påvirker arbeidet med vannforvaltningen. Vi mener man må lage en kort oppsummering av hva de sier om vann. Det kan lages kort med et stykke om hver plan i dokumentet. Det kan også lages lenger med lange sitater og være i et vedlegg.

Man burde også lage en liste over typer av planer og forskrifter som kommuner kan ha, som kan påvirke vannforvaltningen.

Vann-nett

Vann-Nett er blitt mye bedre, men er fortsatt ikke noe for 'mannen eller kvinnen i gata'. Vi ønsker oss veiledere som er egnet for frivillige ildsjeler.

De to nye temaene som er tatt med i denne planperioden, akvakultur og forsøpling, mangler tilstrekkelig overvåking og datainnhenting. I Vann-nett har man registrert hvor sikker man er på at klassifiseringen stemmer. Vi stiller oss tvilende til om man gått igjennom alle vannforekomster og endret dataenes sikkerhet når nye påvirkninger har blitt tatt med.

Kunnskapsgrunlaget

Det er ikke satt opp *overvåking* som tiltak i en del vannforekomster. Kunnskap er bra, men den kan i seg selv ikke bedre økologien. Meningen med vanndirektivet er at vi skal bevare livet i vassdragene, ikke finne ut hvordan det går tapt. Kunnskapen må følges opp av konkrete tiltak som bedrer tilstanden.

Spesielt næringer som kan få krav om tiltak, har argumentert for at det ikke må innføres tiltak før man har mer kunnskap. Vannforskriften ble vedtatt i 2006. De fleste av problemene vi arbeider med gjennom vannforskriften har vi hatt enda lenger. Har vi likevel ennå ikke klart å få den kunnskap som trengs, må *føre var*-prinsippet i naturmangfoldloven veie tungt. Vanndirektivet setter opp krav om når vi skal ha oppnådd bedre tilstand i vannforekomstene. Utsettelse skal kun være unntak.

I noen vannforekomster er det sagt at det er uklart hvem som har ansvar for å rydde opp gruveforurensningen. Dette er brukt som et argument for å få utsatt frist for når man skal oppnå god

kjemisk tilstand. Vi mener at også i dette tilfelle har man hatt nok tid på seg å finne ut hvem som er ansvarlig.

Staten er ansvarlig for å oppfylle internasjonale forpliktelser. Klarer ikke staten av å finne noen annen ansvarlig i henhold til norsk lovverk må staten ta ansvar.

Kunnskapen om tilstanden i mange vannforekomster er i henhold til Vann-nett *lav*. Vi mener det må utarbeides og vises frem statistikk om hvor stor andel dette gjelder, og om hvor stor andel man regner med kommer til å ha lav kunnskap også etter planperioden.

Det må tas stilling til om vi skal bruke mer ressurser på å skaffe kunnskap, eller om pengene blir brukt bedre på konkrete tiltak. Det må også lages en prioritering for i hvilke vannforekomster man skal prioritere overvåking. Vi mener i så måte at de vannforekomster der det er mye menneskelig aktivitet må ha høyere prioritet enn de som ligger i mer urørte områder.

Det er presentert en god del statistikk. Det kan bli misvisende å vise til antall vannforekomster som har en gitt økologisk tilstand når det kan være store forskjeller på størrelsen. Det er derfor bra om man også har statistikk for hvor stort areal av innsjøer og kystvann som har ulike økologiske tilstander. For elver er det mer naturlig å bruke elvestrekning.

Påvirkning i nærliggende vannforekomster

Det er viktig at man ikke ser en vannforekomst isolert for seg. For eksempel må oppdrettsnæringen i havet holdes ansvarlig når laksebestander i elver minker på grunn av lakselus. Kraftselskaper må holdes ansvarlig for påvirkning når saltholdighet og temperatur endres i fjorder og ferskvann. Dette må legges til i kapitlene om henholdsvis akvakultur og vannkraft.

Restaurering

Det er positivt at det planlegges mange restaureringstiltak. Samtidig er det viktig at dette ikke brukes som en avlat når man ødelegger natur. Det er ikke sikkert den restaurerte naturen blir like bra som den man ødelagt, spesielt om man ikke har bra nok skjøtsel av den restaurerte naturen eller hvis man ikke finner gode nok lokaliteter.

Forsøpling

Rydding av søppel langs kyststrender, vassdrag og innsjøer har i stor grad blitt overlatt til frivillige. Dette har blitt en meningsfull aktivitet for mange organisasjoner, og er noe som vi mener er en oppgavefordeling lokalsamfunnet er tjent med. Innsatsen blir til dels finansiert av støtte fra blant annet Miljødirektoratet, men ingen vet hvor lenge midlene vil komme herfra.

Vi ønsker at kommunene tar ansvar for å styrke og bygge opp under frivillige organisasjoner som er engasjert i rydding, samtidig som kommunene er seg sitt ansvar bevisst og tar seg av det som ikke kan løses gjennom frivillighet.

Vannkraft

Økt minstevannføring og revisjon av vannkraftkonsesjoner

Økt nedbør og kortere vintre har økt produksjonen i vannkraftverkene. Dette er en utvikling man regner med kommer til å fortsette². Framtidens økte tilsig kan brukes til økt kraftproduksjon, men vi mener det er naturlig at man aksepterer en noe mindre produksjon for å gi minstevannføring i elver der det ikke er minstevannføring fra før.

Ofte trengs små mengder minstevannføring for å oppnå store miljøforbedringer i vassdrag som har vært tørrlagte. Det må derfor legges opp til minstevannføring når konsesjoner for kraftverk skal revideres.

FNF mener at NVE, som vassdragsmyndighet, bør åpne opp for revisjon av de konsesjoner som oppnår «revisjonsalder», og i tillegg innkalle de gamle, konsesjonsløse til revisjon. Vi foretrekker selvfølgelig at OED, gjennom forskrift, følger opp Stortingets vedtak om innføring av standard naturforvaltningsvilkår i samtlige konsesjoner.

Minstevannføring knyttet til revisjonssaker er et av de aller viktigste tiltakene en har for å kompensere for svært negative virkninger av bortføring av vann i en rekke av våre vassdrag i fylket.

En rekke vassdrag har forfalt eller vil forfalle til revisjon i inneværende planperiode, og arbeidet med disse må ha svært høy prioritet. NVE Rapport 49:2013 har listet opp flere vassdrag som er aktuelle for revisjon. Vi mener at både kategori 1.1 og 1.2 vassdrag skal og må åpnes for revisjon.

Vi registrerer at selv vassdrag som NVE og Miljødirektoratet har satt i kategori 1.1 blir av regulanten forsøkt avspist med forslag om ingen minstevannføring.

Vi mener regionalt tiltaksprogram må prioritere disse revisjonssakene svært høyt, og at det settes av tilstrekkelig med midler og støtte til berørte kommuner og organisasjoner for å fremme disse kravene.

Oppfølging av inngrep knyttet til små-, mini- og mikrokraftverk i vassdrag

Det må gjennomføres fiskeribiologisk kartlegging, og det må være eksplisitte krav om fiskeribiologisk evaluering før løyve/konsesjon gis i små-, mini- og mikrokraftverk. Vi ser at anadrome vassdrag blir regulert uten kunnskap om at de er anadrome vassdrag. I tillegg blir det i ettertid ikke overholdt minstevannføring i flere av disse.

Tilsynsvirksomheten må styrkes betydelig og NVE bør også i større grad delegere denne tilsynsmyndighet til regionale organer. Reaksjoner fra NVE ved brudd må være av en helt annen karakter enn i dag hvor det i stor grad lønner seg å bryte minstevannføringskravene for regulanten i slike små-, mini- og mikrokraftverk.

Tiltak mot avrenning fra nedlagte gruver

Fylket har mange nedlagte sulfidmalmgruver, og det er i svært begrenset grad foreslått styrking av tiltak mot avrenning og annen forurensning fra disse gruvene. Vi kan blant annet vise til avrenning til Stjørdalselva, Orkla (medregnet Kvikne gruver og mange gruver i tilknytning til Løkken-feltet), Hudningsvatnet aust i Røyrvik, og mange andre. Vi forventer at det blir gjort et systematisk arbeid

---

2 NVE rapport 50/2019

rundt dette, og at staten bidrar økonomisk i de tilfeller der det er vanskelig å finne hvem som er ansvarlig. Spørsmålet om hvem som er ansvarlig og eventuelt skal betale, må bli avgjort i etterkant. Slik vi ser det, er det staten som er ansvarlig overfor EUs vannrammedirektiv for at tiltak blir gjennomført, og nå har det gått lang tid med å finne og gjennomføre tiltak.

Som et ekstra innspill til tiltak, vil vi også foreslå at det blir initiert et forskningsprogram for å utvikle gode, og ofte ulike renseløsninger som kan brukes til å oppnå varig fungerende tiltak mot avrenning fra disse gruvene.

Samferdsel

Uavhengig av hva en måtte mene om vegprosjektene i en miljø- og klimasammenheng, er det et faktum at veier ofte påvirker vannforekomster, det være seg myr, tjern, innsjø, vassdrag og kyst. Dette dreier seg for eksempel om mikroplast, salt og tungmetaller. FNF mener at så langt det er praktisk mulig, må det unngås å bygge i eller ved vannforekomster. I de tilfeller dette likevel skjer, må følgende krav gjelde:

- Det må iverksettes avbøtende og skadeforebyggende tiltak i vann og våtmark som blir berørt av vegbygging.
- Naturlig drenering og eksisterende bekkeløp må opprettholdes gjennom tiltak.
- Overvann fra vegbanen må ledes til sedimenteringsbasseng kombinert med åpne rensedamper som legger til rette for et rikt naturmangfold.
- Masser fra bygging må ikke deponeres i sjø eller vann, men sorteres og gjenvinnes.
- Sirkulærøkonomi må være styrende for disponering og forvaltning av gravemasser.
- Tap av naturmangold må kompenseres gjennom habitatforbedrende tiltak og forpliktelser i hvert enkelt vegprosjekt. Det kan skje i nærområdet, men der dette ikke er mulig, må tiltaket gjennomføres et annet sted i samråd med statsforvalteren.
- Det bør vurderes om det skal opprettes et eget miljøfond for hvert enkelt vegprosjekt, som et samarbeid mellom veieier, statsforvalteren og berørt(e) kommune(r).
- Innføre tiltak for å overvåke og rense vaskevann fra eldre tunneler.

Landbruk

Av positive tiltak som vi ikke kan få presisert nok, er behovet for tilstrekkelige hensynssoner og etablering av god kantvegetasjon. Fordelene for fisk, fugl, insekter, klima, som flomdemper og beskyttelse mot erosjon, er åpenbare og godt dokumentert. I tillegg kommer de positive effektene som naturlig kantvegetasjon kan ha på naturopplevelse i vakrere landskap, og de positive effektene for aktiviteter som fiske, bading, padling med mer. Alt dette som er så viktig for turisme og folkehelse. Vi mener at dette er forhold som bør utredes grundig, slik at landbruket kan få enda flere incentiver til å gå i gang med slik tiltak, da selvsagt i tillegg til nødvendige friske midler for å gå i gang med tiltak.

Her følger flere innspill til tiltak i landbruket:

- **Renseparker.** Renseparker kan være effektive i å rense forurensing, men de kan også være vandringshindre. Man må derfor legge dem på riktig sted og bygge dem på riktig måte.
- **Kantvegetasjon mangler i mange bekker, over lange partier.** Etablering av riktig kantvegetasjon er antakelig den enkeltfaktor som best kan bidra til forbedret vannmiljø. Økt fokus på tiltak for å reetablere kantsone er nødvendig, da kombinert med mer midler til habitattiltak og en økning i SMIL-midler. Landbruksmyndigheter og grunneiere har et stort ansvar her. Dessverre er det mange vassdrag der kantvegetasjonen fjernes.
- **Økt avrenning til vassdrag og rasering av gytebekker fra skogdrift** – Intensiv skoghogst langs gytebekker medfører en total rasering av gytebekkene som så må restaureres i etterkant. Inngrepene fra skogsmaskinene er store, og økt fokus på dette er nødvendig med krav om tilbakeføring og restaurering. I tillegg ser vi stor avrenning av finstoff (sand/silt) til bekker og vassdrag fra disse hogstflatene. Finstoffet fyller igjen skjul i substratet og i bekkene og gir stor tilførsel av næring som medfører økt risiko for at de etter hvert gror igjen.
- **Skånsomt skogbruk** – I tillegg til tilbakeføring og restaurering i etterkant håper vi at det kan bli vurdert om det er tiltak i skogsdrifta som kan redusere skade og behov for restaurering. Et eksempel er å vurdere hvordan man kan redusere antall tilfeller med hogst og utkjøring om våren på bløt mark, noe som kan bli vurdert til å være i strid med "Forskrift om berekraftig skogbruk"

Akvakultur

Vi har følgende forslag til endringer i tiltaksprogrammet om akvakultur:

- **RAS settefiskanlegg.** Det bør være et mål at flest mulig av settefiskanleggene går over til RAS-teknologi, dvs. rensing og gjenbruk av vannet, med høye krav til grad av rensing som tiltak. Dette vil redusere uttak av vann fra mange vassdrag, gi mindre utslipp av fosfor og nitrogen, og fjerne mange vandringshindre for villfisk.
- **Lokasjon av oppdrettsanlegg.** Vi ser dessverre at Fylkeskommunen og kommunene gir tillatelse til lokaliteter i vandringsrutene til laks og sjøørret, uten å ha faglig grunnlag, og selv om det foreligger store kunnskapshull om vandringsruter. Dette er uansvarlig og ikke en *føre var*-tilnærming. Kartlegging av vandringsruter må på plass og kunnskap må vektlegges *før* en vedtar nye lokaliseringer. Telemetri som metode er enkelt å utføre i regi av Havforskningsinstituttet og andre aktører, og det er finansiering som her må på plass, med en gjennomføring over flere år (tidsserier). Det er kritikkverdig at en stor milliardnæring ikke bidrar økonomisk til denne type kunnskapsinnhenting, slik at tilstrekkelig fakta kommer på plass.
- **Leppefisk.** Vi mener man må ta med rensefisk som en påvirkning på vannforekomstene. Både omfattende fangst og genetiske endringer når de rømmer og blander seg med de ville bestandene kan ha betydning for naturen³. I tillegg kommer eventuell spredning av patogener og parasitter fra rensefisk.

---

3 Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2021 – Risikovurdering Havforsknings instituttet

Problemene med akvakultur har vært kjent lenge. Oppdretterne forsvaret ofte de miljøproblemer de skaper med at de arbeider med problemet og har mye på gang som kan gi forbedringer. Det stemmer at det både har skjedd en del positivt og at flere nye metoder for å minske miljøpåvirkningen er på gang. Dessverre har nytten av nye metoder ikke gitt nok nytte til å redusere påvirkningen fra næringen. Blant annet fordi man har latt næringen vokse i det omfang som den har gjort de siste årene. Et bevis på det, er at laksebestandene ikke har kommet tilbake til de nivåer de hadde før oppdrettsanleggene bredde seg ut langs kysten.

Trafikklyssystemet var ment å begrense oppdrettsnæringen, siden de i for liten grad tar tak i sine miljøutfordringer. Vi mener at trafikklyssystemet ikke er tilstrekkelig når man i dag aksepterer en dødelighet av lakselus på 30 % blant de ville laksebestandene. Det må derfor til mange flere tiltak for at vi skal se en bedring i de ville laksebestandene.

Snødeponier

Snø fra veier er ofte forurenset av partikler. Vi mener at man ved søknader om å opprette snødeponier, må stille krav om glassfibermatter, slik at man enkelt kan fjerne forurensingen.

Avsluttende kommentarer

Vannforvaltningsarbeidet og oppfølging av EUs vanndirektiv er noe av det viktigste vi kan gjøre for naturen. Allikevel er vannområdenes arbeid lite synlig på lokalpolitikernes agenda. Det konkrete arbeidet må i langt større grad implementeres i den politiske hverdagen. FNs satsingsområde det kommende tiår, restaurering av natur, vil være en ypperlig mulighet for politikere til å skape entusiasme for godt vannmiljø.

Vannforvaltningens tverrsektorielle tilnærming er en suksess, om enn beskjeden foreløpig, som vi håper blir forbedret og brukt i arbeid med annen natur, ikke bare vannforekomster. Natur- og klimakrisene viser tydelig at tverrfaglig og overordnet tilnærming er essensielt, der forvaltning av vannressursene har enorm betydning for hvor godt vi vil klare å takle klimaomstilling, i tillegg til å sørge for at vi fortsatt har godt vann til naturen og alt som lever der, og for friluftsliv, og at denne, livets viktigste ressurs, tas vare på for fremtidige generasjoner.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Trøndelag

Fredrik Fredriksen
Koordinator
FNF Trøndelag